

THỰC HIỆN NGHIÊM KỶ LUẬT, KỶ CƯƠNG ĐỂ BẢO VỆ VỮNG CHẮC NỀN TẢNG TƯ TƯỞNG CỦA ĐẢNG

HỒ ĐỨC HIỆP*
NGUYỄN THỊ THỦY**

Sự lãnh đạo xuyên suốt của Đảng, đặc biệt là trong thời kỳ đổi mới đất nước đã đem lại những thành tựu to lớn và có ý nghĩa lịch sử về độc lập, chủ quyền, bảo đảm môi trường hòa bình được giữ vững, chính trị - xã hội ổn định, kinh tế ngày càng phát triển. Đảng luôn chủ động thực hiện nghiêm kỷ luật, kỷ cương để bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng trước các thế lực thù địch, phản động. Đây được xem là một trong những nhiệm vụ trọng tâm, cốt lõi trong công cuộc xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam khi đất nước vươn mình bước vào kỷ nguyên mới.

Từ khóa: Kỷ luật, kỷ cương; bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng; Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

Under the consistent leadership of the Communist Party of Vietnam, particularly during the period of national renovation, the country has achieved significant and historically meaningful accomplishments in maintaining its independence, sovereignty, peace, socio-political stability, and continuous economic growth. The Party has always taken the initiative in strictly enforcing discipline and order to safeguard its ideological foundation against hostile and reactionary forces. This task is regarded as one of the core and central missions in the process of building and perfecting Vietnam's socialist rule-of-law state as the national rising into a new era.

Keywords: Discipline and order; protection of the Party's ideological foundation; socialist rule-of-law State of Vietnam.

NGÀY NHẬN: 18/8/2025

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 12/10/2025

NGÀY DUYỆT: 15/11/2025

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.358.2025.1338>

1. Đặt vấn đề

Dự thảo Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng đã chỉ ra bốn nguy cơ phải sớm từng bước được khắc phục, trong đó nguy cơ bao trùm là “chậm đổi mới tư duy phát triển, không theo kịp các xu thế phát triển của thế giới, chậm xây dựng và hoàn thiện đồng bộ thể chế phát triển,

chưa đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh, bền vững đất nước trong giai đoạn mới...”¹.

Vì vậy, việc tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra kỷ luật, kỷ cương trong công tác

* NCS của Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội

** TS, Học viện Chính trị khu vực II

tổ chức bộ máy và thực hiện quyền lực nhà nước từ trung ương đến địa phương để kịp thời phát hiện, ngăn chặn, tháo gỡ những “điểm nghẽn” trở thành một đòi hỏi có tính tất yếu trong xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế. Trong đó, cần chú trọng việc thực hiện nghiêm kỷ luật, kỷ cương đối với đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức trong các cơ quan, đơn vị, tổ chức trong Đảng và chính quyền, từ đó góp phần bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng trong bối cảnh đất nước vươn mình bước vào kỷ nguyên mới.

2. Một số kết quả về tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong Đảng

Thời gian qua, Đảng ta đã có nhiều chủ trương đúng đắn và đạt nhiều kết quả cao, các chính sách quyết liệt trong công tác xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức; quy hoạch đối với bộ máy tổ chức được lựa chọn đa dạng với nhiều lứa tuổi kế cận; đồng thời, Đảng cũng tăng cường việc thanh tra, kiểm tra và xử lý trách nhiệm kỷ luật người đứng đầu khi để xảy ra sai phạm tại đơn vị hoặc các hành vi vi phạm của các cá nhân, tổ chức qua các giai đoạn dù đã luân chuyển công tác hay nghỉ hưu. Công tác kiểm soát thực hiện quyền lực nhà nước từ trung ương đến địa phương cũng được Đảng đặc biệt quan tâm sát sao và chỉ đạo thường xuyên, kịp thời, không có vùng cấm, không có ngoại lệ.

Tuy nhiên, các thế lực phản động, thù địch vẫn không ngừng sử dụng âm mưu thâm độc, lợi dụng một số ít cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức sa sút phẩm chất, bất mãn, có dấu hiệu “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” để khai thác những kẻ hở nhằm rêu rao, xuyên tạc, lôi kéo, xúi giục và tuyên truyền sai sự thật về chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước. Trong đó, các thế lực phản động, thù địch lợi dụng các trang mạng điện tử và các tờ báo “lá cải” để đưa tin với những luận điệu

xấu xa về hoạt động phòng, chống tham nhũng của Việt Nam.

Trước tình hình đó, với quyết tâm và sự đoàn kết của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân đã từng bước kiềm chế, ngăn chặn tham nhũng, lãng phí, giữ vững ổn định chính trị, phát triển kinh tế - xã hội, củng cố niềm tin của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và Nhân dân đối với Đảng, Nhà nước. Từng bước hoàn thiện cơ chế phòng ngừa chặt chẽ để bảo đảm “không thể”, “không dám”, “không muốn”, “không cần” tham nhũng.

Theo các quy định hiện hành, tại khoản 1 Điều 4 *Hiến pháp* năm 2013 ghi rõ: “Đảng Cộng sản Việt Nam là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội”. Vì vậy, các tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên nghiêm chỉnh chấp hành Điều lệ Đảng, các nghị quyết, chỉ thị, quy chế, quy định của Đảng và tuân thủ pháp luật, chính sách, các văn bản chỉ đạo của Nhà nước. Đảng cũng giám sát hoạt động của đội ngũ đảng viên làm việc trong bộ máy nhà nước; giám sát việc thực thi chức năng, nhiệm vụ của các cơ quan nhà nước theo thẩm quyền được giao; giám sát, kiểm soát quy trình thực hiện và kết quả thực thi *Hiến pháp* và pháp luật của các cơ quan, công chức, viên chức nhằm bảo đảm Nhà nước thực hiện đúng chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và các yêu cầu khác do *Hiến pháp* và pháp luật quy định.

Thông qua hệ thống kiểm tra, giám sát của Đảng đã kịp thời phát hiện, ngăn chặn và xử lý kỷ luật các đảng viên vi phạm Điều lệ, quy định của Đảng, vi phạm pháp luật và vi phạm các giá trị, chuẩn mực đạo đức cũng như ngăn chặn dấu hiệu “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” của một số đảng viên đang bị thế lực phản động lôi kéo, dụ dỗ, mua chuộc.

Đảng thực hiện việc kiểm tra, giám sát thông qua các tổ chức đảng; đồng thời, ban hành nhiều văn bản quy định, như: Kết luận số 10-KL/TW, ngày 26/12/2016 của Bộ Chính trị (khóa XII) về tiếp tục thực hiện Nghị quyết

Trung ương 3 (khóa X) về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí; Quy định số 22-QĐ/TW ngày 28/7/2021 về công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật của Đảng; Hướng dẫn số 25-HD/BCĐTW ngày 01/8/2022 của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; Quy định số 114-QĐ/TW ngày 11/7/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ; Quy định số 131-QĐ/TW ngày 27/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng và trong hoạt động thanh tra, kiểm toán; Quyết định số 165-QĐ/TW ngày 06/6/2024 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về việc ban hành Quy trình xem xét, thi hành kỷ luật đối với tổ chức đảng, đảng viên thuộc thẩm quyền Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bộ Chính trị, Ban Bí thư; Quy định số 264-QĐ/TW ngày 14/02/2025 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về sửa đổi, bổ sung một số điều của Quy định số 69-QĐ/TW ngày 06/7/2022 của Bộ Chính trị về kỷ luật tổ chức đảng, đảng viên vi phạm; Nghị quyết số 35-NQ/TW ngày 22/10/2018 của Bộ Chính trị (khóa XII) về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới.

Trên cơ sở các quy định của chính sách, pháp luật, việc xử lý kỷ luật hành chính và kỷ luật Đảng đối với cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và công tác điều tra, truy tố, xét xử được chỉ đạo tiến hành mạnh mẽ, quyết liệt... Nhiều vụ án tham nhũng, tiêu cực đặc biệt lớn, nghiêm trọng, phức tạp được khởi tố; việc điều tra được xử lý bài bản, thận trọng, nghiêm khắc nhưng cũng rất nhân văn, không có vùng cấm, không có ngoại lệ.

Đảng và Nhà nước đã kịp thời ban hành các quy định, nghị quyết cùng các chính

sách tốt đẹp, nhân văn để xây dựng khối đại đoàn kết dân tộc trên mọi miền Tổ quốc, kể cả người Việt Nam đang sinh sống ở nước ngoài. Cụ thể, Nghị quyết số 07-NQ/TW ngày 17/11/1993 của Bộ Chính trị (khóa VII) về đại đoàn kết dân tộc và tăng cường Mặt trận Dân tộc thống nhất cũng đã khẳng định “đoàn kết mọi người trong đại gia đình dân tộc Việt Nam, bao gồm các giai cấp, các tầng lớp, các dân tộc, các tôn giáo, người trong nước và người định cư ở nước ngoài”; ngày 26/3/2004, Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 36-NQ/TW về công tác đối với người Việt Nam ở nước ngoài... Với tinh thần đoàn kết dân tộc, tương thân, tương ái, xây dựng nước Việt Nam hướng đến mục tiêu, dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh, người dân được thụ hưởng đầy đủ là chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước đang thực hiện và đạt được nhiều thành tựu trên các mặt của đời sống xã hội.

Việc thực hiện nghiêm kỷ luật, kỷ cương trong Đảng được chỉ đạo quyết liệt, nghiêm minh, có bước tiến mạnh, đột phá. Nhiều tổ chức, cá nhân sai phạm đã bị xử lý, như: có 147 người bị kỷ luật do vi phạm quy định về kiểm soát tài sản, thu nhập thông qua hoạt động xét xử các vụ án tham nhũng. Trong giai đoạn 2020 - 2024, có 264 người đứng đầu, cấp phó người đứng đầu bị xử lý kỷ luật do thiếu trách nhiệm để xảy ra hành vi tham nhũng, 73 người bị xử lý hình sự do thiếu trách nhiệm để xảy ra hành vi tham nhũng².

3. Một số giải pháp bảo đảm thực hiện nghiêm kỷ luật, kỷ cương trong Đảng, góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng

Thứ nhất, tăng cường đẩy mạnh thực hiện chuyển đổi số đồng bộ từ trung ương đến địa phương; đồng thời, ứng dụng công nghệ số và sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) để hỗ trợ việc giải đáp các nhu cầu của người dân, các nhà đầu tư... Việc xây dựng chính phủ số sẽ góp phần công khai, minh bạch để các thế lực thù địch không còn cơ hội xuyên tạc sai sự thật về chủ trương, đường lối của

Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Tăng cường ứng dụng AI trong việc chủ động ngăn chặn từ xa để phòng ngừa và kịp thời phản bác lại luận điệu của thế lực thù địch, phản động và các trang mạng tuyên truyền sai sự thật.

Thứ hai, tiếp tục đẩy mạnh, nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền, giáo dục, xây dựng văn hóa liêm chính, không tham nhũng, tiêu cực trong cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức. Đặc biệt, Đảng cần quán triệt các cơ quan từ trung ương đến địa phương đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương, đạo đức Hồ Chí Minh. Bên cạnh đó, mỗi cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức kiên định lập trường chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh để chủ động phòng ngừa, đấu tranh, phản bác các luận điệu xuyên tạc, vu khống của các thế lực thù địch và phản động. Ngoài ra, tổ chức thường xuyên các lớp bồi dưỡng nhận thức sâu sắc về Đảng cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức thấm nhuần về chủ trương, đường lối, quan điểm của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước. Mỗi cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức phải là một bức tường thành kiên cố trong công cuộc đấu tranh, phòng, chống tham nhũng, lãng phí; là tấm khiên vững chắc để bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Thứ ba, các cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan chức năng tiếp tục xây dựng, hoàn thiện thể chế, pháp luật về quản lý kinh tế và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Cần chú trọng xây dựng, hoàn thiện thể chế về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong các lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực; có cơ chế bảo vệ người tố cáo, cung cấp thông tin về tham nhũng, tiêu cực; tăng cường công tác kiểm soát tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn; xử lý tài sản liên quan đến vụ án trong giai đoạn điều tra, truy tố, xét xử; về thanh toán không dùng tiền mặt... Ngoài ra, các cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị

tổng kết 5 năm thực hiện *Luật Phòng, chống tham nhũng* năm 2018 và sơ kết 5 năm thực hiện Chỉ thị số 27-CT/TW ngày 10/01/2019 của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác bảo vệ người phát hiện, tố giác, người đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Thứ tư, tăng cường chỉ đạo tổ chức nghiên cứu, đề xuất chủ trương, định hướng lớn về công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực để phục vụ xây dựng dự thảo Văn kiện Đại hội lần thứ XIV của Đảng. Tiếp tục chỉ đạo các cấp, bộ, ngành từ trung ương đến địa phương thực hiện hiệu quả các quy định của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ; trong hoạt động kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng; thanh tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án và trong công tác xây dựng pháp luật, quản lý, sử dụng tài chính, tài sản công. Đồng thời, chỉ đạo tăng cường, đồng bộ, hiệu quả hơn nữa công tác kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán, tập trung vào các lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực, những vấn đề nổi cộm, bức xúc mà dư luận xã hội quan tâm.

Thứ năm, tiếp tục hoàn thiện các quy định về phân cấp, trao quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm cho chính quyền địa phương, trong đó cần làm rõ: (1) Quan điểm, nguyên tắc phân cấp; (2) Các ngành, lĩnh vực cần tập trung phân cấp phù hợp với đặc điểm đô thị, nông thôn và yêu cầu quản lý đối với ngành, lĩnh vực; (3) Xác định chủ thể, nội dung, phạm vi, đối tượng, quyền hạn và trách nhiệm của đối tượng được phân cấp; (4) Tăng cường công khai, minh bạch và trách nhiệm giải trình của cơ quan nhà nước được phân cấp. (5) Đề cao nguyên tắc kết hợp quản lý nhà nước về ngành, lĩnh vực và quản lý theo lãnh thổ. (6) Phát huy tính năng động, sáng tạo của chính quyền địa phương hai cấp... Đồng thời, cần làm rõ “trường hợp cần thiết” cơ quan hành chính nhà nước cấp trên

có thể ủy quyền cho Ủy ban nhân dân (UBND) cấp dưới trực tiếp, UBND có thể ủy quyền cho cơ quan chuyên môn thuộc UBND cùng cấp hoặc đơn vị sự nghiệp công lập trực thuộc, chủ tịch UBND có thể ủy quyền cho phó chủ tịch UBND cùng cấp, người đứng đầu cơ quan chuyên môn thuộc UBND cùng cấp, chủ tịch UBND cấp dưới trực tiếp thực hiện một hoặc một số nhiệm vụ, quyền hạn của mình trong khoảng thời gian xác định kèm theo các điều kiện cụ thể. Cụ thể hóa quy định này sẽ hạn chế việc thực hiện ủy quyền tùy tiện tại cơ quan hành chính nhà nước các cấp và cá nhân người có thẩm quyền, khó xác định trách nhiệm giải trình liên quan đến các nhiệm vụ, quyền hạn ủy quyền³.

Thứ sáu, cá nhân hóa trách nhiệm quản lý người đứng đầu tổ chức, cụ thể: trong tổ chức vận hành tổ chức bộ máy, nên giới hạn việc áp dụng nguyên tắc dựa vào ý chí tập thể trong phạm vi quan hệ nội bộ UBND và đề cao vai trò trách nhiệm của người đứng đầu tổ chức. Bên cạnh đó, tiếp tục tăng cường công tác chỉ đạo chấn chỉnh, đấu tranh với “bệnh sợ trách nhiệm”, tư tưởng làm việc cầm chừng, né tránh, đùn đẩy, sợ sai không dám làm trong cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp. Đồng thời, khẩn trương ban hành và tổ chức thực hiện có hiệu quả Quy định về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới.

4. Kết luận

Trước bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng đòi hỏi Đảng và Nhà nước cần chủ động, thường xuyên bám sát thực tế đang diễn ra trong nước và ngoài nước để có những chủ trương, đường lối và chính sách kịp thời nhằm bảo đảm sự lãnh đạo tuyệt đối của Đảng. Chủ động và kiên quyết xử lý đến cùng các hành vi vi phạm kỷ luật, kỷ cương và công khai, minh bạch trong xử lý kỷ luật. Bên cạnh đó, đội ngũ cán bộ,

đảng viên, công chức, viên chức luôn kiên định lập trường chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, nêu cao tinh thần chủ động bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng và kiên quyết đấu tranh phản bác những luận điệu xuyên tạc của thế lực thù địch, phản động. Việc thực hiện nghiêm kỷ luật, kỷ cương bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng trong bối cảnh mới là tất yếu trên con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội trường tồn và thành công trong công cuộc xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam, bảo đảm người dân được thụ hưởng các chính sách tốt đẹp của Đảng và Nhà nước□

Chú thích:

1. Những điểm mới trong các dự thảo Văn kiện trình Đại hội XIV của Đảng. <https://hvct-cand.bocongan.gov.vn>, ngày 18/4/2025.
2. Hội nghị trực tuyến toàn quốc sơ kết 05 năm thực hiện Luật Phòng, chống tham nhũng. <https://thanhtra.gov.vn>, ngày 24/12/2024.
3. Hà Ngọc Anh (2020). *Trách nhiệm giải trình của chính quyền địa phương theo pháp luật Việt Nam*. Luận án Tiến sĩ luật học, Học viện Khoa học xã hội, Hà Nội, tr. 130.

Tài liệu tham khảo:

1. Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2025). *Quy định số 264-QĐ/TW ngày 14/02/2025 về sửa đổi, bổ sung một số điều của Quy định số 69-QĐ/TW ngày 06/7/2022 của Bộ Chính trị về kỷ luật tổ chức đảng, đảng viên vi phạm*.
2. Bộ Chính trị (2023). *Quy định số 114-QĐ/TW ngày 11/7/2023 về kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ*.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I, II*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật.
4. Quốc hội (2013). *Hiến pháp năm 2013*.
5. Trần Quyết Thắng và các cộng sự (2023). *Kiểm soát thực hiện quyền lực nhà nước của chính quyền địa phương ở Việt Nam: Cơ sở lý luận và thực tiễn*. Đề tài cấp bộ, Học viện Hành chính Quốc gia.
7. Toàn văn: Dự thảo các văn kiện Đại hội XIV của Đảng. <https://xaydunghinhhsach.chinhphu.vn>, ngày 28/10/2025.